

**Social- og Boligministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K**

Sendt pr. mail til naje@sm.dk med kopi til p-handicap@sm.dk.

Høringssvar vedr. udkast til vejledning om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne

Social- og Boligministeriet har sendt et udkast til vejledning om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, herunder pædagogiske principper i høring den 19. december 2025.

Det har ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden høringsfristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle endelige bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet. KL tager endvidere forbehold for de økonomiske konsekvenser af udkastet til vejledning.

Overordnet set hilser KL vejledningen velkommen. Den er generelt velskrevet og velstruktureret. Det er positivt, at vejledningen nævner gode konkrete og praksisnære eksempler på hvornår og hvordan magtanvendelse kan ske. Det gælder f.eks. vedr. muligheden for anvendelse af sengeheste og beskyttelsesmidler som handsker/hjelm samt hvilke tryghedsskabende velfærdsteknologier som må anvendes, og hvornår de ikke må. Det vil forhåbentlig bidrage til klarhed.

Vedr. omsorgspligten og samtykke

I kapitel 3 vedr. omsorgspligten og samtykke, side 6-7, er det beskrevet, hvad samtykke er, og teksten er justeret lidt ift. den aktuelt gældende vejledning. KL anbefaler, at afsnittet uddybes og præciseres med følgende:

- Eksempler og beskrivelser på, hvad et informeret samtykke kan være.
- Præcisering af, at antaget samtykke ikke er gyldigt, det vil sige at selv hvis personalet tror, at borgeren ville have samtykket, hvis de kunne, er det ikke et gyldigt samtykke, hvis de ikke kan udtrykke sig.
- En mere detaljeret forklaring af forskellen på modstand kontra passivitet, altså at modstand kan være verbal, kropslig eller nonverbal, at passivitet ikke er lig stiltiende samtykke, dog med de særlige undtagelser for demensområdet.
- En tydeligere beskrivelse af, hvornår der er tale om tvang overfor borgere, der udviser passivitet og/eller ikke modsætter sig.

KL anbefaler desuden, at der i vejledningens afsnit om samtykke beskrives de særlige regler og undtagelser, der gælder for personer med demens og fremadskridende mental svækkelse:

- At personer med demens kan flyttes uden samtykke ved passivitet
- At tryghedsskabende velfærdsteknologi kan bruges uden samtykke ved passivitet

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 12

- At teknologi er omsorg og ikke magt, hvis borgeren ikke modsætter sig

Vedr. de grundlæggende forudsætninger for magtanvendelse

I kapitel 4, side 8-9 beskrives, at det overordnede kriterium for at være omfattet af servicelovens magtanvendelsesregler er, at der skal foreligge en betydelig og varig nedsættelse af den psykiske funktionsevne, og at den pågældende derfor ikke er i stand til at overskue konsekvenserne af sine handlinger.

Der henvises til, at det er vigtigt at få lavet en faglig beskrivelse af den psykiske funktionsevne, der kan benyttes som dokumentation. Social- og Boligstyrelsen har udarbejdet den faglige metode Voksenudredningsmetoden, som anvendes bredt til at udrede borgernes funktionsevne og som kan anvendes til denne dokumentation. Der kan med fordel i vejledningen henvises til Social- og Boligstyrelsens hjemmeside om metoden.

På side 10-12 gennemgås kriterierne i formålsbestemmelsen, § 124. De pædagogiske eksempler, der er medtaget, er gode, men KL foreslår, at de suppleres med en beskrivelse af konkrete metoder til konflikt nedtrapning og forebyggelse (f.eks. Low Arousal, KRAP, Neuropædagogik eller andre anerkendte tilgange), herunder links til, hvor man kan finde mere information om metoderne. Det vil gøre vejledningen endnu mere brugbar.

På side 10-11 uddybes reglerne i § 124, stk. 3 om, at kommunen forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.

En del borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne bor på private eller regionale botilbud, friplejehjem mv. For disse borgere har borgerens handlekommune ikke en chance for at sikre sig, at personalet på det pågældende bosted har gjort hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning, før det blev nødvendigt med en akut magtanvendelse. KL foreslår, at der medtages et afsnit om, hvordan disse oplysninger kan tilvejebringes.

Det fremgår på side 11, at GPS-teknologi kan være en mindre indgribende foranstaltning end at låse en dør eller tilbageholde en beboer. Sætningen om at låse døren er uheldig, da der ikke er hjemmel til at låse en borger inde eller ude af sin bolig (med undtagelse af helt særlige situationer ved domfældte). KL foreslår derfor sætningen slettet.

Vedr. målgrupper

I kapitel 10 på side 29-31 beskrives de tre forskellige målgrupper for magtanvendelsesreglerne. Den konsekvente opdeling i målgruppe I, II og III gennem vejledningen og tydeliggørelse af, hvad der gælder for de forskellige målgrupper er positiv og gør det lettere at forstå forskellene.

På side 30 nævnes ældreloven ikke i vejledningens tekst, selvom bestemmelserne i §§ 124, 136 og 136 b alle tre også omfatter borgere der får hjælp efter ældreloven. KL går ud fra, at det må være en forglemmelse og foreslår, at teksten rettes.

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 12

Vedr. husordener

Ligesom for kapitlet om målgrupper, nævnes bo- eller dagtilbud efter ældreloven ikke i kapitel 11 om husordener, side 31-33. KL går ud fra, at det må være en forglemmelse og foreslår, at teksten rettes.

KL har den 4. juli 2025 modtaget udkast til vejledning om udarbejdelse af husordener på botilbud m.v. i høring. KL afgav høringssvar vedr. udkastet den 20. august 2025. Heri bemærker KL bl.a. følgende:

- Fremfor en særskilt vejledning om husordener ville det være hensigtsmæssigt, at indholdet indgår i den kommende opdaterede magtanvendelsesvejledning, hvor tilbud og kommuner i højere grad ville finde det relevant at søge vejledning om husordener og sanktioner. Da der er stor sammenhæng, bør det desuden kobles med et afsnit om sanktionsmuligheder over for besøgende – altså besøgsrestriktioner efter SEL § 137 b. Dette taler også for, at det nye i denne vejledning indarbejdes i magtanvendelsesvejledningen.

Det er fortsat KL's synspunkt.

Det fremgår ikke af udkastet til vejledning om magtanvendelse, hvad forholdet er mellem en eventuelt kommende vejledning om udarbejdelse af husordener på botilbud m.v. og vejledningen om magtanvendelse. Hvis det besluttet at udsende begge vejledninger, anbefaler KL, at dette forhold beskrives i begge vejledninger.

Vedr. fastholdelse

I kapitel 14, side 35-37 er mulighederne for fastholdelse efter servicelovens § 124 d beskrevet. KL foreslår, at afsnittet uddybes og præciseres.

Det er i praksis ofte vanskeligt for personalet at vurdere, hvad man må/ikke må, og hvad der ligger i ordene fastholde og føre. Herunder, om det er tilladt at skubbe, trække og løfte.

Der kan f.eks. være tale om en situation, hvor en borger har sat sig på en vej hvor der kommer biler, og personalet ikke kan få vedkommende til at rejse sig. Her er der behov for en præcisering af, om man i en sådan situation må løfte borgeren ind på fortovet. Tilsvarende hvis en borger pludselig er ved at hoppe ud foran biler på vejen. Her er der behov for en præcisering af, om personalet må tage fat i borgerens arm og trække borgeren ind til siden for at undgå, at borgeren bliver kørt ned.

Det samme gælder ift. muligheden for at trække en borger med sig. Det kan f.eks. være i en situation, hvor personalet har fat om borgerens arme, og trækker borgeren med for at få borgeren væk fra en farlig situation. Der er behov for en præcisering af, om dette falder ind under muligheden for at føre en borger væk/tilbage. Det kan være nødvendigt i situation, hvor det f.eks. ikke er muligt at komme helt tæt på borgeren og fastholde omkring skuldre/arme.

Endelig er der behov for en præcisering af, om det er tilladt at skubbe en borger. En kommune har for KL nævnt et eksempel, hvor en borger jag-

tede et personale ud af sin lejlighed, var meget vred og opkørt. Personalet løber ud af lejligheden og ned af trapperne, med borgeren lige i hælene. Personalet var bange for at borgeren fik fat i hende, men også bange for at borgeren ville falde på trapperne, så personalet vender sig om og skubber borgeren tilbage. Det er uklart, om dette er tilladt.

På side 37 beskrives reglen i § 132, stk. 1 om, at kommunalbestyrelsen i sager om fastholdelse m.v. efter servicelovens § 124 d, stk. 2, skal sørge for, at personen under sagen får bistand fra en advokat til at varetage sine interesser.

KL mener, at der er behov for, at det tydeligt uddybes, hvordan dette skal forstås og håndteres i praksis. Med den nuværende ordlyd vil personalet, *hver gang* der er foretaget en fastholdelse, skulle beskikke en advokat til en borger. Det forekommer unødigt bureaukratisk og omkostningstungt, særligt i eventuelle perioder, hvor der ofte forekommer flere fastholdelser ift. en borger og ift. borgere, der ofte ikke vil kunne forstå, hvorfor de har brug for en advokat i situationen.

KL er klar over, at høringen ikke vedrører selve servicelovens ordlyd. Men hvis det er korrekt forstået, at borgere i *alle* situationer, hvor der sker en fastholdelse skal have bistand fra en advokat, foreslår KL, at denne regel tages op til genovervejelse og ændres.

En kommune har gjort KL opmærksom på, at der kan være sket en fejl ved udarbejdelsen af lovforslaget L 188 om ændring af reglerne om magtanvendelse mv. således, at Social- og Boligministeriet med ændringen af § 132, stk. 1, nr. 1, ikke var opmærksom på, at adgangen til domstolsprøvelse samtidig udgik af § 124 d, stk. 2.

Derfor kan en formodning være, at adgang til advokat i sager vedr. fastholdelse jf. § 124 d kun skal ske i sager, hvor en borger begærer sagen indbragt for retten, men dette er som sagt uklart, og der er derfor brug for at præcisere dette eller ændre reglen.

Vedr. brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi

I kapitel 17 beskrives reglerne om brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi og situationsbestemt kamerakig.

På side 46 beskrives, at tryghedsskabende velfærdsteknologier først kan anvendes, når personalet forgæves har forsøgt at løse situationen med en socialpædagogisk indsats. Det fremgår ikke, hvor længe og hvor mange gange dette skal have været forsøgt. KL anbefaler, at dette udfoldes, herunder også, at det præciseres, hvis der ikke kan fastsættes klare retningslinjer for dette.

KL anbefaler også, at en beskrivelse af kravet indarbejdes i de to gode eksempler på hvornår betingelserne er opfyldt, som er beskrevet øverst side 47. Det vil skabe yderligere klarhed.

På side 48 beskrives, at brug af tryghedsskabende velfærdsteknologier altid bør ske med udgangspunkt i den enkelte borgeres livsværdier, hold-

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 12

ninger og livshistorie og samlet set skal bidrage til at understøtte den enkeltes livskvalitet. KL anbefaler, at der gives et konkret eksempel på hvad det betyder i praksis.

På side 48-50 beskrives reglerne i § 136 e, herunder stk. 3 og 4 om, at anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke er magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige, dennes nære pårørende med attest eller dennes værge modsætter sig anvendelsen, samt at den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige, dennes nære pårørende med attest eller dennes værge forud for anvendelsen af teknologierne skal informeres om brugen af disse.

Vejledningen er uklar med hensyn til beskrivelsen af inddragelsen af en fremtidsfuldmægtig, en nær pårørende med attest eller en værge inden en teknologi kan tages i brug. Det fremgår ikke klart, om kommunen skal søge værgemål el. lign. til en borger, der ikke modsætter sig brugen af tryghedsskabende velfærdsteknologi og for hvem, der (endnu) ikke er aktiveret en fremtidsfuldmagt, udstedt en attest til en nær pårørende eller tildelt et værgemål. Eller om det alene er tilstrækkeligt for iværksættelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi at borgeren ikke modsætter sig.

KL foreslår, at det i vejledningen beskrives, hvad der gælder for en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, og personalet omkring borgeren vurderer, at det som led i omsorgen vil være hensigtsmæssigt at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, personen ikke modsætter sig, men personen (endnu) ikke har en fremtidsfuldmægtig, en nær pårørende med attest eller en værge.

I vejledningen er en nær pårørende med attest ikke nævnt i teksten på lige fod med fremtidsfuldmægtige eller værger, selvom denne er nævnt i jf. § 136 e. KL går ud fra, at det må være en forglemmelse og foreslår, at teksten rettes.

På side 49 beskrives kravene om registrering og indberetning, der gælder, når kriterierne i § 136 e ikke er opfyldt og der skal træffes afgørelse efter § 128 b, jf. bekendtgørelsen om magtanvendelse, § 21, stk. 2. Vejledningens formulering er uklar i forhold til, hvornår indberetning skal ske, når afgørelsen gælder personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse.

Det fremgår af vejledningen, at indberetning skal ske senest, når tilladelsen ophører, men tilladelsen kan ifølge § 128, stk. 5 gøres tidsubestemt. KL foreslår, at det i vejledningen præciseres, hvornår indberetningen skal ske, og om det senest er, når borgeren dør. Hvis dette er tilfældet er det vanskeligt at se, hvad indberetningen skal bruges til i praksis.

På side 50-51 er gengivet uddrag af bekendtgørelse om tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger mv., der beskriver de tilladte tryghedsskabende teknologier, og vejledningen nævner enkelte eksempler

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 12

på mulige teknologier. Dette er positivt, ligesom det også er positivt, at der på side 51 linkes til Hjælpe-middelbasens specialkatalog over tryghedsskabende velfærdsteknologi.

Den teknologiske udvikling på området går meget hurtigt. KL anbefaler, at vejledningen forholder sig til, om kommunerne kan lægge til grund, at de teknologier som er nævnt i Hjælpe-middelbasens specialkatalog er lov-lige teknologier efter magtanvendelsesreglerne.

KL foreslår, at der derudover medtages flere eksempler på konkrete lov-lige typer af teknologier i vejledningen. Desuden anbefaler KL, at føl-gende præciseres:

- Om babyalarmer en teknologi, der kan bruges til lydmonitorering, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, pkt. 2. Hvis det er en mulig teknologi, an-befaler KL, at der medtages et sådant eksempel for at skabe klarhed.
- Hvad der gælder vedr. brug af blesensorer, da der er meget uklarhed om dette i kommunerne. Social- og Boligstyrelsen har tidligere udtalt, at brugen af blesensorer ikke falder ind under reglerne om magtanven-delse.

På side 51 beskrives forbuddet mod at optage, gemme eller lagre lyd-, vi-deo- og billedmateriale, jf. bekendtgørelsens §§ 4-5. Samme forbud er ikke eksplicit nævnt for data indsamlet via teknologier til lokalisering og sporing, og teknologier til monitorering af bevægelse og kropslige reakti-oner.

Det er dermed uklart, om der er adgang til at gemme og lagre data om bevægelse, lokation og kropslige reaktioner og data, der kan udledes af billed- og videomaterialet, selvom en sådan opbevaring eller lagring ikke understøtter eller er nødvendig for opnåelse af dét formål, personoplys-ningerne er indsamlet til: at muliggøre afsendelse af en reaktiv alarm (§ 2, stk. 2, nr. 1) eller afvikling af et tidsafgrænset digitalt tilsyn (§ 2, stk. 2, nr. 2). KL foreslår, at vejledningen hjælper med afklaring af dette.

Vedr. betingelser for brug af kunstig intelligens

På side 51 beskrives reglerne i bekendtgørelsens § 7, stk. 1, pkt. 5 om, at det ikke er tilladt at videregive personoplysninger indsamlet via kunstig intelligens til andre formål.

Det er uklart, om der hermed menes 'videregive' (= give videre til en an-den databehandler) eller menes 'videreanvende' (= at samme dataan-svarlig, f.eks. samme kommune, bruger oplysningerne til andre, beslæg-tede formål). KL anbefaler, at det præciseres, hvad der menes med 'vide-regive' i denne kontekst.

Der er alene indført regler om, at det er oplysninger indsamlet via kunstig intelligens, som ikke må 'videregives'. Det efterlader en uklarhed om, hvorvidt oplysninger indsamlet vha. tryghedsskabende velfærdsteknologi, der ikke anvender kunstig intelligens, gerne må bruges til andre formål eller 'videregives'. KL foreslår, at det præciseres, om dette er muligt.

KL har samme bemærkning til beskrivelsen på side 51 af, at kommunen skal sikre, at der alene indsamles oplysninger, som er nødvendige i den

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 12

konkrete situation. Denne databeskyttelsesretlige grundregel er alene eksplicit gengivet i afsnittet om kunstig intelligens. Det efterlader en uklarhed om, hvorvidt der er en bredere adgang til at data indsamlet via velfærdsteknologi, der ikke benytter kunstig intelligens, kan benyttes til andet og mere end reaktiv alarm eller tidsafgrænset digitalt tilsyn. KL foreslår, at det præciseres, om dette er muligt.

KL mener, at det vil være ønskeligt og meget praktisk anvendeligt og værdiskabende, at vejledningen bidrager med en afklaring af, om teksten eller figurerne, som videomateriale omdannes til, må gemmes og anvendes til andre ikke uforenelige formål, f.eks. at afdække mønstre i adfærd hos borger, der leder til fald/indikerer fald el. lign. med henblik på bedre at kunne forebygge fald.

På vejledningens side 53 vedr. situationsbestemt kamerakig er det anført, at situationsbestemt kamerakig adskiller sig fra video- og billedmonitorering efter servicelovens § 128 b, stk. 2, fordi sidstnævnte udelukkende gengiver et ikke-personhenførbart og ikke-genkendeligt billede eller videosekvens af personen.

Dette er ikke korrekt, da det er nødvendigt, at personalet er bekendt med hvilken person den tegnede person eller tekstbeskrivelse vedrører, når der anvendes video- og billedmonitorering, hvis de skal kunne reagere på en besked fra teknologien om, at borgeren er stået ud af sin seng om natten el. lign. Dermed bliver oplysningen (den tegnede person) personhenførbart. KL foreslår, at dette afsnit derfor ændres.

I sidste afsnit på side 53 om kamerakiggets funktion beskriver vejledningen, at "overvågningen vil skulle være afgrænset til nærmere definerede situationer..." KL foreslår, at der i vejledningen gives eksempler på, hvilke situationer det kunne være eller i det mindste, at der beskrives nogle rammer for omfattede situationer.

Vedr. indstillinger til Det Socialfaglige Nævn vedr. Magtanvendelse overfor Personer med Handicap

På side 49 fremgår det, at hvis borgeren, den fremtidsfuldmægtige eller værgeren modsætter sig, kan tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke anvendes uden forudgående afgørelse. Videre står der, at, *personalet* i denne situation skal anmode Det Socialfaglige Nævn vedr. Magtanvendelse overfor Personer med Handicap om at træffe afgørelse om anvendelse af situationsbestemt kamerakig efter servicelovens § 128 b, stk. 1, eller kommunalbestyrelsen om at træffe afgørelse om anden tryghedsskabende velfærdsteknologi efter servicelovens § 128 b, stk. 2.

Det er ikke personalet, der i det daglige har ansvaret for en borger, der kan indstille til Det Socialfaglige Nævn vedr. Magtanvendelse overfor Personer med Handicap at træffe afgørelse om situationskamerakig, men kommunalbestyrelsen. Afsnittet foreslås derfor rettet, så dette fremgår.

På side 54-55 beskrives kravene til en indstilling til Det Socialfaglige Nævn vedr. Magtanvendelse overfor Personer med Handicap. Familieretshuset har på deres hjemmeside udarbejdet skemaer, som kan anvendes.

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 12

des, når der sendes en indstilling og som har til formål at sikre, at indstillinger fra kommuner indeholder de rigtige oplysninger. KL anbefaler, at der henvises til Familieretshusets hjemmeside i vejledningen.

Vedr. låsning og sikring af døre, skabe og skuffer mv.

I kapitel 20, side 58-60 beskrives reglerne om låsning og sikring af døre til servicearealer og fælleskøkkener, jf. § 128 e og i kapitel 22, side 62-63 beskrives reglerne om låsning og sikring af skabe og skuffer m.v., jf. § 128 g.

KL foreslår, at det i kapitlet uddybes, hvordan snitfladen er mellem reglerne i serviceloven og arbejdsmiljøloven, da denne snitflade volder problemer i forbindelse med de forskellige tilsyn på botilbud, især når det handler om knive og andre farlige redskaber.

Arbejdstilsynet og Socialtilsynet tager afsæt i henholdsvis de ansattes sikkerhed og i omsorgen for beboerne med fokus på deres selvbestemmelsesret. Det medfører forskelligrettede anbefalinger/påbud fra de to tilsyn. Selvom der nu er kommet muligheder for at få godkendelse til sikring af henholdsvis adgang til servicearealer/fællesarealer i § 128 e samt låsning og sikring af skabe og skuffer mv i § 128 g vil vejledning vedr. snitfladeproblematikken være hensigtsmæssig.

I kapitel 20, side 58, nederste afsnit ser det ud til, at der i sidste linje mangler nogle ord.

Bestemmelsen om låsning og sikring af døre til servicearealer og fælleskøkkener jf. § 128 e er svær at forstå ud fra en praksiskontekst, herunder ift. balancegange mellem de forskellige hensyn, der skal tages til borgeren og medbeboere. KL foreslår derfor, at der i vejledningen medtages illustrerende eksempler på, hvordan aflåste døre kan lade sig gøre og hvordan de må være placeret ift. fællesarealer og/eller servicearealer.

Særligt vedr. servicearealer

Af servicelovens § 128 e fremgår, det at kommunen kan træffe afgørelse om for en afgrænset periode at tillade at anvende særlige døråbnere eller at låse eller på anden vis sikre døre til et serviceareal, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt.

Denne bestemmelse har affødt undren i flere kommuner, da servicearealer, som beskrevet i vejledningen, bl.a. dækker rengøringsrum, service-depoter og personalelokaler. Beboerne betaler som udgangspunkt ikke husleje for disse arealer. KL bemærkede dette i vores høringssvar til ændringen af serviceloven (ændring af magtanvendelsesreglerne mv.) den 22. marts 2024.

Social- og Boligstyrelsen har på informationsmøder informeret om, at det handler om arealer, som borgerne via deres husleje/egenbetaling betaler for, og at det derfor kan være et indgreb i borgernes rettigheder at blive afskåret adgang. KL foreslår, at det i vejledningen præciseres, om det er denne ramme, kommunen skal bruge som ramme for vurderingen af, at et rum er et serviceareal, der er omfattet af § 128 e eller ej.

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 12

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 12

Vedr. adgang til en beboers bolig i et botilbud

I kapitel 23, side 63-65 beskrives reglerne i § 128 h om adgang til en beboers bolig i et botilbud. KL mener, at der i vejledningen mangler en beskrivelse af, hvad personalet må, udover at låse døren op.

KL foreslår derfor, at det i vejledningen tydeliggøres, hvad personalet må gøre, når man f.eks. har fået tilladelse til at låse en dør op til en borgers lejlighed når der er tale om en væsentlig sundhedsmæssig risiko. Der er brug for klarhed om, hvorvidt personalet med udgangspunkt i omsorgspligten skal/kan iværksætte rengøring mod borgerens vilje, fjerne affaldsække, rådne madvarer, sætte fælder op hvis der er skadedyr, mv., også selvom borgeren modsætter sig dette.

Denne præcisering og uddybning er særligt relevant ift. borgere, der lever under stærkt uhygiejniske forhold og f.eks. har en "horder-adfærd", hvilket er sager, der er meget vanskelige for personalet at agere i.

Vedr. flytning uden samtykke

I kapitel 24 på side 65-85 beskrives reglerne om optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter servicelovens § 129-129 a.

På side 67 i vejledningen henvises til Ankestyrelsens principafgørelse 56-17, hvor det fremhæves, at "et botilbud må ikke afvise at yde en hjælp, som tilbuddet af Socialtilsynet, er godkendt til at yde til beboerne" og "Botilbuddet kunne ikke afvise at yde den hjælp, som tilbuddet var godkendt til at tage ansvar for".

Denne reference synes forældet eller unuanceret gengivet, idet den senere principmeddelelse 47-22 fastslår, at "Botilbuddet kan opsige aftalen med kommunen i henhold til aftalens indhold", hvilket rent praktisk betyder, at et botilbud kan stoppe med at levere den bevilgede hjælp.

KL foreslår, at det i vejledningen beskrives, hvordan reglerne i servicelovens § 129 om flytning uden samtykke skal tolkes og anvendes, set i forhold til Ankestyrelsens principmeddelelse 47-22, det vil sige en situation, hvor et botilbud opsiger en aftale med kommunen om placeringen af en borger.

På side 69 i vejledningen henvises til en afgørelse fra Retten i Viborg BS 1-1317/2014, hvor retten stadfæstede, at en borger med paranoid skizofreni var omfattet af målgruppen for flytning uden samtykke. En kommune har oplyst KL om, at Familieretshuset i dag stiller store krav til beskrivelsen af borgeres dokumenterede varige funktionsnedsættelser, og særligt psykiske lidelser accepteres ikke ofte som varig funktionsnedsættelse.

KL foreslår, at Social- og Boligministeriet tager kontakt til Familieretshuset og afklarer, om de fortsat vurderer, at retstilstanden fra dommen fra 2014 er gældende. Hvis ikke, foreslår KL, at vejledningen anvender et nyere eksempel.

I den forbindelse undrer det KL, at Ankestyrelsens principmeddelelse 17-22 ikke er medtaget i vejledningen. KL foreslår, at der tages en boks med

vedr. denne nyere principmeddelelse som et eksempel på, hvornår kriterierne i § 129, stk. 2 er opfyldt.

Vedr. flytninger i situationer, hvor et botilbud skal lukkes eller ombygges

Det fremgår ikke af vejledningen, hvad der gælder, når et botilbud skal lukke eller ombygges, f.eks. på grund af utidssvarende bygninger, og der er behov for at flytte beboere til et andet eller nyt botilbud. KL foreslår, at det beskrives i vejledningen, hvad der gælder i denne type situation.

Vedr. situationer, hvor det er uforsvarligt at undlade flytning

På vejledningens side 68 beskrives betingelserne i § 129 om, at den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger, jf. § 129, stk. 1, nr. 3, udsætter sig for at lide væsentlig personskade, jf. § 129, stk. 1, nr. 4, og at det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning, jf. § 129, stk. 1, nr. 5.

Der beskrives gode og realistiske eksempler på, hvad risiko for væsentlig personskade ikke omfatter, i beskrivelserne af, at det ikke er tilstrækkeligt, at naboer eller andre føler sig truet eller generet af den pågældende, og at det heller ikke er tilstrækkeligt, at pårørende føler sig utrygge ved de forhold vedkommende bor under.

KL foreslår at der i vejledningen gives flere realistiske eksempler, herunder også eksempler, der omfatter situationer, hvor en borger kommer i psykisk mistrivsel, og at det præciseres om sådanne situationer falder ind under betingelsen om, at pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade.

Det kan f.eks. være en situation, hvor en person søger andre helt ukritisk, f.eks. naboer, eller fremmede. I de situationer, har personen et behov for noget, som vedkommende ikke nødvendigvis kan give verbalt udtryk for, ofte grundet en demenssygdom eller anden sygdom.

Når en person, der søger kontakten, mødes af vrede, bange, eller afvisende mennesker, så gør det i høj grad noget negativt ved det syge menneske. Hvis ikke det syge menneske allerede er i mental mistrivsel, så er risikoen for at vedkommende kommer i mental mistrivsel væsentlig, hvis vedkommende fortsætter med at opsøge andre.

Derudover foreslår KL, at det i vejledningen uddybes, hvornår en risiko er reel og ikke hypotetisk. Det er en meget svær balancegang for kommunen at foretage denne vurdering, når kommunen samtidig skal sikre, at der ikke når at opstå en alvorlig ulykke.

Vedr. indgreb der påvirker andre

I kapitel 26 på side 88-90 beskrives håndteringen af de situationer, hvor indgreb påvirker andre.

Vejledningen indeholder kun en enkelt sætning om, at adressatens handlekommune skal være opmærksom på inddragelse af de respektive øvrige parter kommuner, når en afgørelse om magtanvendelse kan påvirke flere beboere fra forskellige kommuner.

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 12

En kommune har gjort KL opmærksom på, at Social- og Boligministeriet i et svar til en kommune har oplyst, at kommune A skal partshøre beboer 2 og 3, selvom de har andre handlekommuner (B og C). Partshøring skal ske efter forvaltningslovens § 19. Partshøring kan undlades, hvis oplysninger er undtaget fra aktindsigt (forvaltningsloven § 19, stk. 2, nr. 4).

Retssikkerhedslovens § 9 fastslår, at en kommune ikke kan træffe afgørelse overfor andre kommuners borgere. Det forekommer derfor ikke i tråd med reglerne i retssikkerhedsloven, at kommune A i denne situation skal partshøre beboer 2 og 3, da denne kommune ikke har myndighedsansvaret ift. de pågældende borgere.

Det fremstår også uklart, om kommune A eller disse borgeres handlekommune skal træffe afgørelse overfor beboer 2 og 3, hvis de påvirkes direkte af afgørelsen overfor beboer 1.

Endelig er der behov for en afklaring af, om beboer 2 og 3 skal modtage kopi af afgørelsen i sag vedr. beboer 1, selvom der er tale om personlige oplysninger.

KL foreslår, at det uddybes og præciseres, hvilken kommune, der skal gøre hvad i denne type situation. Derudover foreslår KL, at der medtages konkrete eksempler i vejledningen på den korrekte arbejdsgang, når der er flere handlekommuner involveret.

Vedr. registrering og indberetning

I kapitel 27, side 90-91 og ligeledes under afsnit om de selvstændige bestemmelser henvises til reglerne i bekendtgørelsens §§ 21, 22, 23 og 25 om tidsfrister for registrering og indberetning. Heraf fremgår både, hvordan indgreb skal registreres og indberettes, og hvornår foranstaltninger skal indberettes.

Vejledningen uddyber ikke, hvad en foranstaltning er i denne sammenhæng. KL anbefaler derfor, at dette præciseres, herunder sammenhængen mellem indberetningen af henholdsvis indgreb og foranstaltninger.

Det giver ofte anledning til tvivl, om det er personaleleder på det afgivende botilbud eller det modtagende botilbud, der indberetter flytning uden samtykke på skema 4, når der er sket en flytning uden samtykke efter § 129 eller § 129a. Det fremgår heller ikke af Social- og Boligstyrelsens indberetningsskemaer eller vejledning om samme. Derfor foreslår KL, at dette præciseres i vejledningen.

Reglerne på området er generelt omstændelige at forstå, og det vil derfor være nyttigt, hvis det udfoldes mere klart i vejledningen, hvad der gælder og hvilke frister, der er for de forskellige typer af indgreb. Det kan f.eks. ske med en eksempel-boks eller et rutediagram i et bilag, der visuelt beskriver sagsgangen og fristerne.

Vedr. klageadgang og domstolsprøvelse

I kapitel 28 side 94-96 beskrives reglerne om klageadgang og domstolsprøvelse, jf. §§ 133, 134 og 135.

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 12

Der refereres i § 133, stk. 2, 2. pkt. og § 135, stk. 1, 2. pkt. til afgørelser efter til § 124 d, stk. 2., som omhandler personalets mulighed for fastholdelse.

I vejledningen står én sætning om, at det må bero på en konkret og individuel vurdering ud fra de almindelige forvaltningsretlige regler, om hvorvidt kommunalbestyrelsens svar på en klage efter § 133, stk. 1 [over en fastholdelse jf. § 124 d, stk. 2], er en afgørelse.

Det er umiddelbart ikke praksis, at kommuner træffer afgørelser efter § 124 d, stk. 2. Derfor foreslår KL, at det uddybes og præciseres, i hvilke tilfælde et svar på en klage over en fastholdelse efter § 124 d, stk. 2 er at betragte som en afgørelse.

Vedr. orienteringspligten

Det fremgår på side 94 og i § 135 a stk. 3, at personen kan frabede sig, at pårørende orienteres, hvis personen selv er i stand til at klage. Det fremgår ikke, om personen også kan frabede sig, at en værge, fremtidsfuldmægtig eller en anden repræsentant for vedkommende orienteres. KL foreslår, at det præciseres, hvad der gælder i disse tilfælde.

Med venlig hilsen

Janet Samuel

Dato: 29. januar 2026

Sags ID: SAG-2026-00062
Dok. ID: 3662073

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 12 af 12